

„Warszawo, weź oddech”

Raport ewaluacyjny

www.wezoddech.ceo.org.pl
www.facebook.pl/wezoddech
wezoddech@ceo.org.pl



Projekt współfinansuje m.st. Warszawa



Opracowanie: Centrum Edukacji Obywatelskiej
Warszawa 2018

„Warszawo, weź oddech”

Raport ewaluacyjny

Spis treści:

1. Cele i metody ewaluacji
2. Wnioski - Praca z młodzieżą i projekt uczniowski
3. Wnioski - Wsparcie od CEO oraz struktura projektu
4. Wnioski - Praca nauczyciela/nauczycielki w programie

Rozdział 1 Cele i metody ewaluacji

Program „Warszawo, weź oddech” został zrealizowany w dwóch semestralnych edycjach przez Fundację Centrum Edukacji Obywatelskiej w terminie od sierpnia 2017 do czerwca 2018 na terenie m.st. Warszawy.

W skład 31 zespołów projektowych weszło w sumie 588 uczniów z warszawskich szkół. Stale i aktywnie w realizację programu było zaangażowanych 43 nauczycieli, którzy przeprowadzili 173 lekcje przedmiotowe dla 2 282 uczniów. Zespoły uczniowskie realizując 31 kampanii informacyjno-edukacyjnych dotarły z wiedzą na temat niskiej emisji i odnawialnych źródeł energii do szacunkowej liczby 7 950 osób.

Głównym celem ewaluacji programu „Warszawo, weź oddech” było **określenie poziomu realizacji** założonych **celów** w odniesieniu do dwóch grup docelowych - uczniów i uczennic oraz nauczycieli i nauczycielek. Poza tym ewaluacja

projektu miała przyczynić się do **wypracowania wniosków i rekomendacji** na przyszłość, które mogłyby posłużyć w realizacji kolejnych edycji programu lub innych projektów edukacyjnych dotyczących niskiej emisji i odnawialnych źródeł energii.

Etap 1: Podczas warsztatów z młodzieżą odbyły się nieformalne rozmowy z uczniami i uczennicami, które miały na celu zbadanie ich postaw i zainteresowania tematyką projektu. Rozmowy zostały przeprowadzone przez trenera prowadzącego warsztaty i odbyły się w dwóch szkołach. Wnioski z tych rozmów zostały uwzględnione w ewaluacji na koniec projektu i opisane w raporcie.

Etap 2: Drugi etap ewaluacji stanowiła ankieta ewaluacyjna on-line wypełniania przez grupy uczniowskie już po zakończeniu projektu pod koniec semestru. Ankieta była uzupełniania wspólnie przez nauczycieli i nauczycielki oraz uczniów i uczennice. Ankieta składała się z trzech części – „Praca z młodzieżą i projekt uczniowski”, „Wsparcie od CEO oraz struktura projektu” oraz „Praca nauczyciela/nauczycielki w programie”. Grupy uczniowskie zostały poproszone o wypełnienie jej po 1 czerwca 2018 r., czyli po terminie przesłania sprawozdania końcowego z realizacji projektu.

Etap 3: Trzecim elementem ewaluacji było przeprowadzenie pogłębionych wywiadów z nauczycielami i nauczycielkami – część z nich odbyła się telefonicznie, zaś część podczas szkolenia podsumowującego i Ogólnopolskiej Prezentacji Projektów Młodzieżowych (12 czerwca 2018 r.). Pytania zadane w wywiadach po części były tożsame z pytaniami zadanymi w ankiecie, jednak te drugie zawsze były otwarte – nie podpowiadały możliwych odpowiedzi. Dzięki temu nauczyciele i nauczycielki sami decydowali o jakim aspekcie programu chcieliby porozmawiać bardziej dokładnie. Możliwość indywidualnej rozmowy

z nauczycielami i nauczycielkami była cennym doświadczeniem dla zespołu projektu oraz ważnym wkładem w jego podsumowanie.

Na podstawie wyników ankiety ewaluacyjnej, wniosków z wywiadów i monitoringu powstał niniejszy raport końcowy zawierający rekomendacje dla prowadzenia podobnych projektów z zakresu ochrony czystości powietrza i odnawialnych źródeł energii.

Rozdział 2 Wnioski - Praca z młodzieżą i projekt uczniowski

Kluczowe znaczenie dla efektywnej pracy metodą projektu uczniowskiego ma sposób **wyboru grupy uczniowskiej**, która następnie wspólnie z nauczycielem/nauczycielką realizuje działania projektowe.

Nauczycielki i nauczyciele zaangażowani w program podczas szkoleń deklarowali, że wybór “właściwych” uczniów i uczennic bywa problematyczny - czasami nie ma wielu chętnych, innym razem zgłaszają się osoby, które później nie są zaangażowane w działania. W CEO podkreślamy, że zasadą jest, iż **wszyscy uczniowie i uczennice** mogą zgłosić się do projektu, nie tylko osoby wybrane czy zmotywowane przez nauczyciela/nauczycielkę. Dzięki temu zapewniamy młodzieży równy dostęp do propozycji programowych. 66 % ankietowanych wskazało na odpowiedź “Zaproponowałem/am udział wielu uczniom i uczennicom (z różnych klas), z których część zgłosiła się do realizacji projektu.” i jedynie 33 % osób, iż “Wybrałem/am uczniów i uczennice do projektu samodzielnie”, co stanowi pozytywny objaw.

Na podstawie przeprowadzonej ewaluacji można stwierdzić, że grupy uczniowskie ze swoimi opiekunami przyjęły **różne sposoby działania i**

organizacji pracy. Można stwierdzić, że następujące praktyki były najbardziej charakterystyczne dla badanej grupy:

- duże grupy zaangażowane w projekt działające w mniejszych podzespołach,
- spotkania grupy projektowej w ramach godzin wychowawczych - warto angażować do projektu wychowawców klas niezależnie od nauczanego przedmiotu,
- spotkania grup projektowych odbywające się cyklicznie co tydzień-dwa,
- nauczyciel pracujący w dwóch szkołach (co stanowi potencjał zaangażowania obu szkół w projekt, jak również sprawia, że czas opiekuna na realizację projektu jest ograniczony),
- potrzebne sporo czasu na “rozbieg”, rozpoczęcie projektu, wymyślenie koncepcji i zaplanowanie działań.

Specyfika realizacji projektu w różnych grupach wiekowych

W ramach ewaluacji zależało nam, aby zastanowić się, jakie są zasadnicze różnice w realizacji projektu w szkole podstawowej (klasy VII i oddziały gimnazjalne) oraz szkołach ponadpodstawowych, aby skutecznie profilować materiały edukacyjne dla młodzieży. Można wyróżnić następujące cechy charakterystyczne realizacji projektu w grupach wiekowych.

Klasy VII/oddziały gimnazjalne:

- uczennice i uczniowie podejmują dużo więcej, mniejszych, krótkofalowych działań (np. ankieta, wywiad, plakat) - warto podkreślać, że zdania te powinny mieć ze sobą związek i wpisywać się w postawiony na początku cel i tematykę projektu w danej szkole,
- uczennice i uczniowie z chęcią przygotowawali i prowadzili zajęcia edukacyjne dla klas młodszych lub przedszkoli,

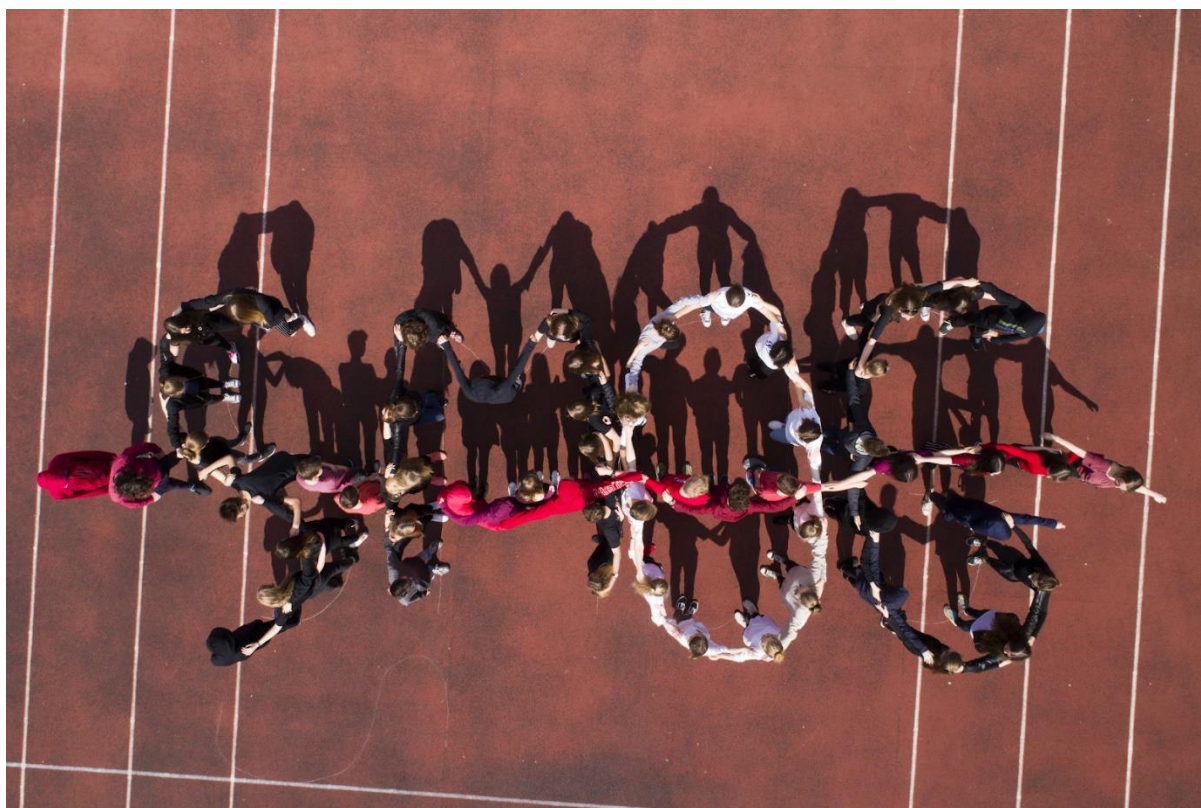
- uczennice i uczniowie przygotowują prezentacje multimedialne i uczą się występować publicznie na forum szkoły,
- uczennice i uczniowie prowadzą ankiety i sondaże (działanie, które cieszyło się dużą popularnością). Warto zadbać, aby młodzież umiała również opracowywać wyniki, analizować ich reprezentatywność i wykorzystywać w projektach informacyjnych,
- uczennice i uczniowie sprawdzają jakość powietrza za pomocą aplikacji,
- uczennice i uczniowie tworzą i rozdają ulotki - być może potrzebny jest materiał edukacyjny na temat tworzenia przekazu informacyjnego tak, aby tworzenie ulotek nie było jałową czynnością,
- uczennice i uczniowie w małym stopniu są angażowani w zajęcia terenowe - warto pracować pod tym kątem z nauczycielami.



Młodzież z klas VII Szkoły Podstawowej nr 163 prowadzi zajęcia edukacyjne na temat niskiej emisji dla uczniów klas I-III

Szkoły ponadpodstawowe:

- zajęcia przedmiotowe polegające na badaniach jakości powietrza, prowadzenie eksperymentów, również w terenie,
- prowadzenie strony na Facebooku,
- nagrywanie filmów promocyjnych i edukacyjnych,
- prowadzenie ankiety wśród mieszkańców,
- stworzenie “zielonej przestrzeni” w szkole.



Happening uczniów i uczennic XVIII LO im. Jana Zamoyskiego

Warto podkreślić, że część nauczycieli i nauczycielek była zainteresowana realizacją projektu z młodszymi uczniami (np. w klasach IV-VI), mimo że nie stanowili oni grupy docelowej w projekcie „Warszawo, weź oddech”. Z młodszymi uczniami i uczennicami, nauczyciele i nauczycielki często korzystali z różnych metod plastycznych.

Planując szkolenia wprowadzające do następnych edycji programu, warto wziąć pod uwagę różnice pomiędzy poziomami edukacyjnymi i np. zaprosić nauczycieli i nauczycielki do pracy w grupach warsztatowych, które wypracowują rozwiązania właściwe dla młodszych i starszych uczniów i uczennic.

Czas trwania projektu

Z racji, że w CEO mamy doświadczenie realizacji projektów edukacyjnych w cyklu semestralnym i rocznym (jak i dłuższych) zależało nam, aby dowiedzieć się, które z rozwiązań jest najbardziej optymalne dla młodzieży oraz nauczycieli i nauczycielek.

Prawie 100 % respondentów wskazało, że projekt trwający jeden semestr jest „w sam raz”. Planując cykl projektu warto pamiętać, że:

- pierwszy semestr jest zazwyczaj krótszy (po zaplanowaniu czasu na rekrutację i przerwę świąteczną)
- warto zostawić grupom projektowym możliwość samodzielnego zaplanowania pracy projektowej w szkole, wyznaczając jednak „kamienie milowe”, które sprawiają, że uda się im zrealizować projekt w wyznaczonym czasie
- warto zaproponować sposoby realizacji, które są możliwe do zrealizowania w krótkim czasie, równocześnie pokazując, jak można kontynuować działania po oficjalnym zakończeniu programu. Wiele szkół kończąc projekt w czerwcu 2018 r., dzieliło się swoimi planami na działania w nowym roku szkolnym, co stanowi dodatkowy efekt i wartość.

Ważne z punktu widzenia tworzenia celów programu były również odpowiedzi na otwarte pytanie “Czego nauczyliście się biorąc udział w Weź oddech?”.

Poniżej prezentujemy przykładowe odpowiedzi:

- Planowania, harmonogramu projektu
- Odpowiedzialności za powierzone działanie
- Współpracy w grupie, dyskusji nad bardzo ważnym problemem, wyciągania wniosków
- Dzielić się odpowiedzialnością za wspólne dobro, zaangażowania w sprawy społeczne
- Poszerzyliśmy swoją wiedzę na temat zanieczyszczeń powietrza- źródeł smogu i jego skutków
- Umiejętności krytycznego i kreatywnego myślenia. Umiejętności pracy w grupie. Poszerzyliśmy wiedzę na temat pozyskiwania funduszy z inicjatyw lokalnych. Musieliśmy dbać o systematyczność.

Na podstawie odpowiedzi na to pytanie można stwierdzić, że młodzież zdobyła umiejętności z różnych obszarów - merytorycznego (niska emisja i odnawialne źródła energii), społecznego (zaangażowanie w sprawy publiczne) oraz umiejętności miękkich (praca w grupie, komunikacja).

Rozdział 3: Wnioski - Wsparcie od CEO oraz struktura projektu

Ocena materiałów edukacyjnych

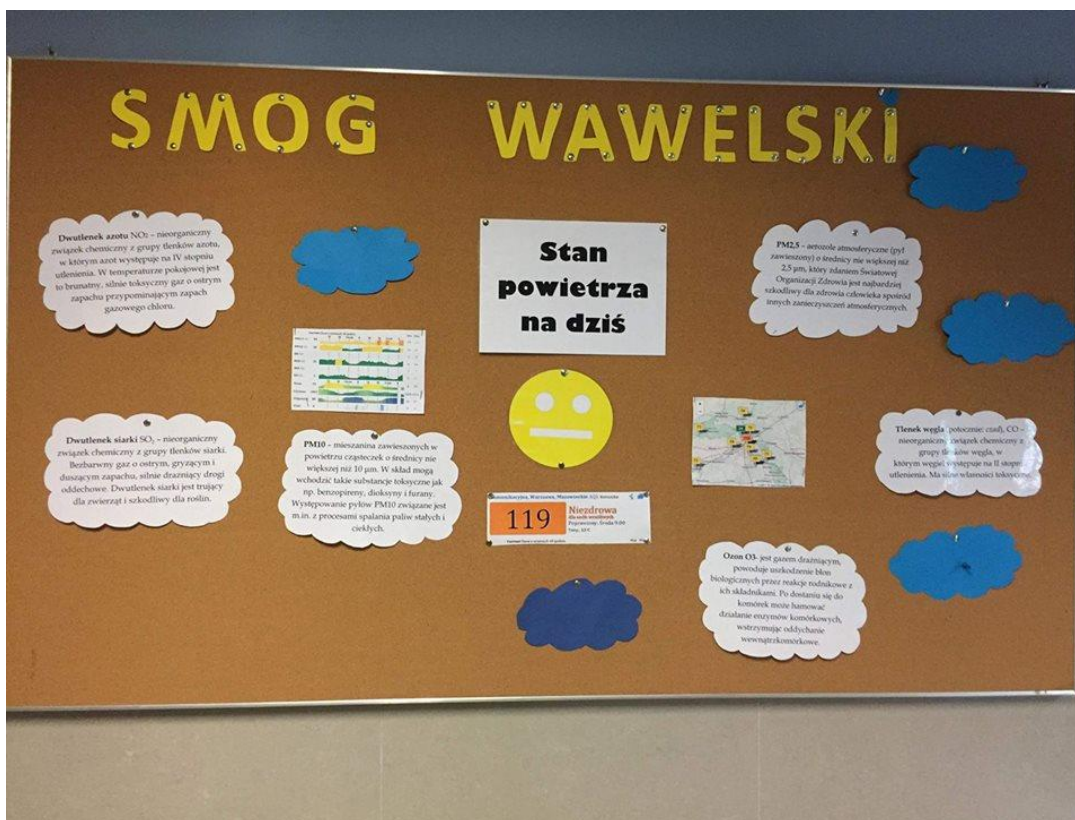
W „Warszawo, weź oddech” zapewniliśmy grupom uczniowskim zestaw materiałów edukacyjnych, które zostały zaprezentowane, omówione i przekazane podczas szkolenia wprowadzającego (październik 2017 i luty 2018). Dwa materiały stanowią podstawę realizacji projektu w szkole i o ich ocenę zostali poproszeni respondenci.

1. Publikacja ze scenariuszami zajęć na temat niskiej emisji

90 % respondentów wskazało, że publikacja była dostosowana do poziomu uczniów na poziomie 4 lub 5 (w skali od 1 do 5), zaś 100 % zaznaczyło, że ćwiczenia zawarte w materiale były “ciekawe i interesujące” na poziomie 4 lub 5. Powyższe wyniki wskazują, że przez większość odbiorców publikacja jest oceniana dobrze lub bardzo dobrze. Warto zastanowić się, jak w przyszłości włączyć do publikacji wnioski wynikające z praktyki nauczycielskiej, ich przemyślenia i propozycje zmian.

2. Ćwiczenia i eksperymenty na temat niskiej emisji

Prawie dokładnie tak samo została oceniona druga, nowa publikacja zawierająca ćwiczenia i eksperymenty na temat niskiej emisji. Wypadła ona jedynie nieznacznie gorzej pod względem ciekawych i interesujących zadań dla uczniów i uczennic. Warto również wziąć pod uwagę głosy nauczycieli ze szkoleń wprowadzających, którzy deklarowali, że zaproponowane ćwiczenia są trudne do realizacji w warunkach szkolnych. W kolejnych edycjach programu można zaproponować zestaw ćwiczeń na inne przedmioty, który będzie wymagał mniejszego przygotowania i organizacji czasu. Warto pamiętać, że opracowanie propozycji doświadczeń, które są krótkie (do zrealizowania podczas 45-minutowej lekcji), a zarazem ciekawe dla młodzieży stanowi wyzwanie.



Tablica informacyjna opracowana przez uczniów VII Liceum Ogólnokształcące im. Juliusza Słowackiego prezentująca badania stanu jakości powietrza

Inne materiały edukacyjne

Grupy uczniowskie zostały również poproszone o wskazanie, z których materiałów korzystały najczęściej w ramach realizacji projektu. W tym pytaniu trzy materiały były wybierane najczęściej:

- Plakaty informacyjne
- Niska emisja - przewodnik merytoryczny
- Dobre praktyki z działań uczniowskich

Te odpowiedzi stanowią ważną wskazówkę dla organizatorów projektów o podobnej tematyce. Przydatne dla grup projektowych były materiały

promocyjne wspierające realizację uczniowskich kampanii (plakaty), kompendium wiedzy dotyczące tematyki projektu, na którym merytorycznie można oprzeć działania (przewodnik metodyczny - trzeba pamiętać, aby często go aktualizować!) oraz gotowe przykłady zrealizowanych już działań uczniowskich (Dobre praktyki).

Kurs internetowy

Informacje na temat realizacji kursu internetowego dla młodzieży były dla nas kluczowe, ponieważ jest to forma, w której CEO wciąż zdobywa nowe doświadczenia sprawdzając różne możliwości (pod względem zawartości merytorycznej, kształtu, sposobu organizacji).

W pierwszym pytaniu respondenci zostali poproszeni o określenie, kiedy uczennice i uczniowie pracowali z kursem internetowym. 66 % osób zaznaczyło odpowiedź “Na lekcjach przedmiotowych”, zaś kolejnych 50 % “Po lekcjach, w swoim wolnym czasie” (w tym pytaniu można było wskazać kilka poprawnych odpowiedzi). Najmniejszą popularnością charakteryzowała się realizacja kursu na zajęciach dodatkowych. Mimo że treści kursu mniej więcej w 1/3 dotyczyły zagadnień bezpośrednio związanych z przedmiotami ścisłymi, to jednak nauczyciele i nauczycielki biologii czy chemii wygospodarowali czas na swoich lekcjach, aby poświęcić go na treści związane z projektem uczniowskim.

Kolejne z pytań było skierowane bezpośrednio do opiekuna/opiekunki grupy uczniowskiej i brzmiało “Czy kurs był przydatnym narzędziem w Twojej pracy, pomógł Ci w realizacji projektu?”. Wszystkie, poza jedną, odpowiedzi były pozytywne. Przykładowe odpowiedzi:

“Tak, można było zaangażować uczniów do samodzielnej pracy”

“Kurs był przydatny, podpowiadał ciekawe rozwiązania oraz pomysły realizacji projektu”

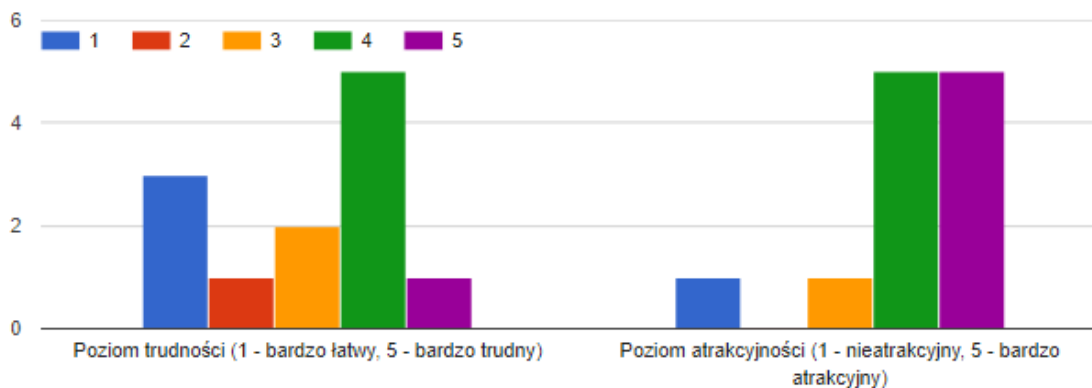
“Bardzo ciekawe propozycje działań oraz ciekawy merytorycznie”

Na podstawie tych odpowiedzi można stwierdzić, że kurs spełnił swoją dwojaką rolę - zaangażowania młodzieży w samodzielne działania i wsparcia pracy nauczyciela/nauczycielki.

Kolejne pytanie miało na celu zbadanie poziomu samodzielności uczniów i uczennic w pracy z kursem internetowym. Po 42 % zdobyły 3 odpowiedzi: “Wykonywałem/wykonywałam zadania wspólnie z uczniami”, “Uczniowie działali sami, czasem coś podpowiadałem/podpowiadałam”, “Uczniowie byli prawie zupełnie samodzielni w pracy z kursem”. Jak widać odpowiedzi były przeciwstawne. Warto poświęcić czas podczas szkolenia wprowadzającego, na którym nauczyciele i nauczycielki opowiedzą, jak wyobrażają sobie pracę z kursem i jak sprawić, aby w jego realizację w jak największym stopniu byli zaangażowani uczniowie i uczennice. Być może poszerzenia wymaga instrukcja dla nauczyciela/nauczycielki i dla ucznia/uczennicy.

Mieszane opinie zostały wyrażone również w pytaniu dotyczącym trudności i atrakcyjności kursu dla młodzieży (zaprezentowane na wykresie poniżej)

Jaki był kurs dla uczniów i uczennic?



Średnia odpowiedzi na pytanie o trudność wyniosła **3,18**, zaś o atrakcyjność **4,1**. Być może pytania o trudność i atrakcyjność kursu należy zadawać po każdym z modułów, aby przekonać się, które dokładnie zadania stanowią dla młodzieży wyzwanie. Można również założyć, że poziom trudności był zależny od poziomu wsparcia i zaangażowania opiekuna/opiekunki zespołu.

Komunikacja

Pozytywną z punktu widzenia organizacji i promocji projektu odpowiedź przyniosło pytanie: *Czy po etapie rekrutacji i przyjęciu do programu odwiedzałeś/aś stronę internetową programu „Weź oddech”?* 75 % osób wskazało odpowiedź: “Tak, odwiedzam regularnie (raz na tydzień/dwa lub częściej)”, zaś 25 % “Tak, ale sporadycznie”. Mimo że większość kontaktu z grupami uczniowskimi w projekcie odbywała się za pośrednictwem maila i newslettera, powyższe odpowiedzi pokazują, że warto inwestować czas w tworzenie artykułów na stronę internetową, z których mogą skorzystać nie tylko uczestnicy i uczestniczki projektu, jak również osoby zainteresowane tematyką niskiej emisji i odnawialnych źródeł energii.

Respondenci wskazali również jakie treści według nich powinny pojawiać się w komunikacji najczęściej. Były to kolejno:

- Wieści ze szkół biorących udział w "Weź oddech"
- Informacje merytoryczne na temat niskiej emisji
- Dodatkowe materiały edukacyjne
- Informacje ze świata dotyczące ochrony czystości powietrza.

Szczególnie "Wieści ze szkół" wydają się tutaj istotne, ponieważ poza wzajemnym inspirowaniem się do działania, stanowią dla szkół możliwość promocji i "pochwalenia się" swoim zaangażowaniem w projekt za pomocą kanałów komunikacji organizatorów programu.

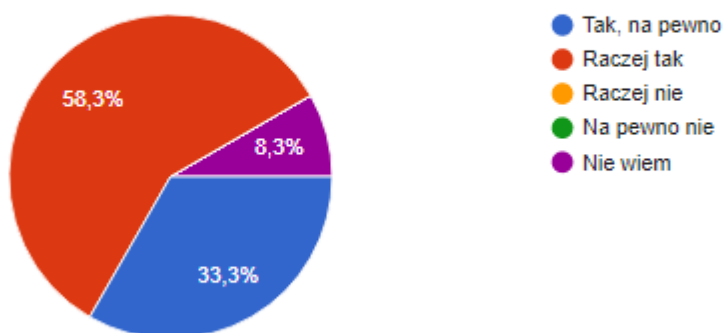
Rozdział 4: Wnioski - Praca nauczyciela/nauczycielki w programie

Ostatnia sekcja ewaluacji miała na celu zbadanie, jak - jako organizatorzy - możemy ułatwić pracę z młodzieżą opiekunom i opiekunkom zespołów uczniowskich oraz na ile temat niskiej emisji i odnawialnych źródeł energii stanowi ważne zagadnienie dla nauczyciela i nauczycielki. Wynika to z założenia, że właściwe przygotowanie i motywacja opiekuna/opiekunki do prowadzenia zajęć i projektów na ten temat stanowi podstawę do późniejszego zaangażowania uczniów i uczennic w działania.

W pytaniu o to, w jakim stopniu nauczycielka/nauczyciel czuje się przygotowany/a do prowadzenia z uczniami i uczennicami zajęć z zakresu niskiej emisji wszystkie odpowiedzi były pozytywne - średnia odpowiedzi wyniosła 4,4 w skali od 1 do 5). Jest to wysoki wynik w porównaniu z deklarowanym na szkoleniu wprowadzającym niskim stanem wiedzy opiekunów i opiekunek na temat niskiej emisji i odnawialnych źródeł energii.

Kluczowe dla multiplikacji efektów projektu było pytanie czy nauczyciel/nauczycielka zamierza prowadzić zajęcia na temat niskiej emisji w następnym roku szkolnym (odpowiedzi prezentuje diagram poniżej). Jak widać zdecydowana większość odpowiedzi jest pozytywna.

Czy zamierzasz prowadzić zajęcia na temat niskiej emisji i smogu w przyszłym roku szkolnym?



Ciekawe odpowiedzi przyniosło pytanie dotyczące trudności w realizacji projektu. Zadaniem grup projektowych było wybranie maksymalnie 4 odpowiedzi z katalogu 13 możliwych. Cztery najbardziej popularne odpowiedzi:

- Mało godzin lekcyjnych, na których mogłem/am realizować projekt (67% respondentów)
- Potrzeba pracy w swoim wolnym czasie
- Niechęć ze strony władz lokalnych do podejmowania tematu niskiej emisji

- Uczniowie i uczennice nie mogą zostawać po lekcjach, nie mieliśmy kiedy pracować

Odpowiedzi 1, 2 i 4 dotyczą sposobu organizacji pracy w szkole wynikającej z wielu obowiązków nauczycieli i nauczycielek oraz uczniów i uczennic. Aby wesprzeć grupy uczniowskie w radzeniu sobie z tymi wyzwaniami możemy:

- angażować w realizację programu więcej niż jednego nauczyciela/nauczycielkę. Do udziału w projekcie zapraszamy zespół nauczycieli złożony z min. dwóch osób, co umożliwi dzielenie się pracą i realizację projektu na różnych lekcjach,
- opracowywać gotowe materiały do wykorzystania przez ucznia i uczennicę (np. kurs internetowy, karty pracy, ćwiczenia, propozycje prac domowych) i nauczyciela/kę (w stylu przewodnika merytorycznego),
- wspierać proces planowania pracy i harmonogramu działań szkolnych, np. przez poświęcenie modułu na ten temat podczas szkoleń wprowadzających, przypominanie o terminach, regularne newslettery, podanie na początku semestru wszystkich kluczowych terminów, które ułatwiają zaplanowanie pracy.

Odpowiedź 3 (“Niechęć ze strony władz lokalnych do podejmowania tematu niskiej emisji”) wynika ze specyfiki lokalnej konkretnych dzielnic. Aby ułatwić szkołom działania w swoich społecznościach lokalnych, można rozważyć wysłanie w imieniu organizatorów listu do władz dzielnic na początku realizacji projektu, który wyjaśni cele i założenia projektu “Warszawo, weź oddech”. Rozwiązaniem może być również warsztat (lub webinarium) dla szkół na temat sposobu współpracy z władzami lokalnymi.

Dla zaplanowania kolejnych działań i projektów edukacji ekologicznej ważne

były również odpowiedzi na pytanie “Co by Ci pomogło lepiej, skuteczniej realizować program?”. Zadaniem grup projektowych było wybranie maksymalnie 4 odpowiedzi z katalogu 12 możliwych. Cztery najbardziej popularne odpowiedzi:

- Więcej scenariuszy lekcji (50 % respondentów)
- Kurs internetowy dla nauczycieli
- Webinarium (spotkanie on-line) dla nauczycieli
- Więcej materiałów metodycznych (jak prowadzić projekt z młodzieżą, jak motywować).

Odpowiedzi 2 i 3 dotyczą materiałów, które nie były wcześniej proponowane w programie, jednak CEO ma doświadczenie realizowania ich w innych projektach edukacyjnych. Warto zastanowić się, jak dostosować je do potrzeb uczestników i uczestniczek “Warszawo, weź oddech”. Obie odpowiedzi dotyczą również materiałów on-line (wsparcia zdalnego) - mimo że wszyscy uczestnicy i uczestniczki programu pochodzą z terenu jednego miasta to jednak spotkania, w których termin jest z góry określony (lub można go wskazać z kilku propozycji), stanowią wyzwanie dla bardzo zajętych nauczycieli i nauczycielek.

Część nauczycieli i nauczycielek pracowała w programie z materiałami autorskimi opracowanymi przez siebie lub korzystała z narzędzi, które wyszukała samodzielnie. Warto zastanowić się jak zachęcić nauczycieli i nauczycielki do tworzenia własnych materiałów i dzielenia się nimi w ramach programu (np. konkurs na autorski scenariusz lekcji). Być może takie materiały mogą również zaspokoić potrzebę większej liczby scenariuszy lekcji.

Ważnym wskazaniem jest również wyrażona potrzeba zapewnienia materiałów metodycznych na temat pracy z uczniami i uczennicami. CEO posiada bogate doświadczenie w pracy metodą projektu uczniowskiego oraz wielu wykwalifikowanych trenerów, którzy mogą przeszkolić opiekunów i opiekunki zespołów uczniowskich w tym zakresie. Warto zwrócić uwagę również na różnice w pracy projektem w szkole podstawowej (i oddziałach gimnazjalnych) oraz w szkole ponadpodstawowej.

Poza powyżej wskazanymi propozycjami zwracają uwagę duże różnice w odpowiedziach (prawie każda z propozycji była wskazana przez mniejszą grupę nauczycieli). Wsparcie oferowane w programie powinno być jak najbardziej różnorodne.